

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: **«ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ
СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи FKvo1-M21z
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

Зирянова Наталія Олександрівна

Керівник: **Мисів В.М.**, кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент

Рецензент: **Галаманжук Л. Л.**, доктор педагогічних
наук, професор

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП	8
1.1. Контроль у науці і практиці фізичного виховання студентів: історіографія проблеми дослідження.....	8
1.2. Змістовна сутність, місце і роль контролю у забезпеченні ефективності фізичного виховання.....	13
1.3. Репрезентація педагогічних основ контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп у новітньому науково-теоретичному матеріалі	22
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	39
2.1. Методи дослідження.....	39
2.2. Організація дослідження	42
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕТОДИКИ У ПРАКТИЦІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП.....	44
3.1. Ефективність впливу на показники морфофункціонального стану	44
3.2. Ефективність впливу на параметри фізичної підготовленості.....	53
3.3. Ефективність впливу на стан психофізіологічних функцій	56
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Ku – стійкість уваги

Pr – ефективність роботи

rtt – коефіцієнт автентичності t – вибірковість уваги

A – переключення уваги

АГ – артеріальна гіпертензія

АТд – діастолічний артеріальний тиск

АТс – систолічний артеріальний тиск

відх. ЖЄЛ – відхилення фактичної життєвої ємності легень від належної

ВІ – вентиляційний індекс,

ВІК – вегетативний індекс Кардю

ЗВО – заклад вищої освіти

ВНС – вегетативна нервова система

ДО – дихальний об'єм

Е – коефіцієнт розумової продуктивності

ЕГ – експериментальна група

ЕОМ – електронно-обчислювальний пристрій

ЖЄЛ – життєва ємність легень

ВСТУП

Актуальність теми. Якість сучасної вищої освіти ототожнюється із ґрунтовністю підготовки працездатних фахівців, що забезпечується належним станом їхнього здоров'я. Нині це питання щодо студентів вищих навчальних закладів належить до глобальних, що безпосередньо пов'язано з реалізацією молодіжної та демографічної політики задля поступового руху прямування українського суспільства до європейської спільноти. Стан здоров'я студентської молоді є однією із актуальних проблем сучасної педагогіки. Це зумовлює необхідність вирішення важливого державного завдання в галузі вищої школи – забезпечення формування здорової особистості, що визначає загальний рівень економічного й соціального статусу країни й окреслює тенденцію пошуків у розв'язанні цього питання.

Масштабність зазначеного підтверджується результатами наукових досліджень, згідно з якими у вищих навчальних закладах неухильно збільшується кількість студентів спеціальних медичних груп, що є вагомим свідченням тенденції до погіршення здоров'я носіїв інтелектуального потенціалу країни та стану соціальної політики держави. Проблему покращання здоров'я молоді неможливо розглядати поза контекстом фізичного виховання, яке посідає належне місце в педагогічній теорії та практиці й котре як функція загальної педагогіки є, по суті, технологією забезпечення здоров'я.

Актуальність пошуку шляхів підвищення ефективності фізичного виховання істотно зростає в зв'язку з реорганізацією системи освіти України відповідно до європейських стандартів. Ефективне фізичне виховання молоді історично є однією з перших значущих педагогічних проблем, й, водночас, осередком інноваційного педагогічного руху. Отож, орієнтири переходу до нової освітньої парадигми передбачають переосмислення доктрини фізичного виховання на рівні європейської якості, відповідну їй модернізацію змісту й оптимізацію його технологічного забезпечення для досягнення нової якості. Це цілком співзвучно із

найактуальнішими тенденціями розвитку галузі: Міністерством освіти і науки України визначило та схвалило стратегічні напрями модернізації системи фізичного виховання молоді у навчальних закладах з урахуванням міжнародного досвіду і вітчизняних реалій з метою формування здоров'я молодого покоління, збереження генофонду нації та зміцнення обороноздатності держави (Постанова Верховної Ради України «Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади»). У цій самій постанові, у межах реформування освітньої системи, йдеться про необхідність забезпечення більш чіткої регламентації порядку та організації контролю фізичного виховання для забезпечення ефективності цього процесу у навчальних закладах.

Відтак, актуальність реферованого дослідження в окресленому керунку підтверджується вирішальним значенням для забезпечення результативності фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп ефективного контролю, з одного боку, й недостатністю його науково теоретико-методичного обґрунтування – з іншого. З цього погляду наукову значущість дослідження підкреслюють виявлені суперечності:

–чинний стан контролю у спеціальних медичних групах та необґрунтованість теоретико-методичних підходів до цього процесу;

–потенційні можливості контролю щодо підвищення ефективності фізичного виховання та вирішення проблеми індивідуального особистісного розвитку студентів й відсутності стратегії реалізації цих завдань;

–забезпечення оптимального співвідношення у методиці реалізації контролю необхідністю відстежувати численні параметри за обмеженості терміну фізичного виховання;

– між стрімким інноваційним розвитком, запитом й потребою оновлення змісту тестового процесу, зреалізованого у його модернізації, й відсутністю інтеграції сучасних інноваційних технологій у контролі.

Вельми перспективний шлях вирішення окреслених суперечностей потребує комплексного науково-методичного дослідження задля модернізації чинного

устрою контролю за результатами фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп для забезпечення його дієвості. У контексті чільних цілей освіти, необхідність впровадження нововведень, принципово нових підходів до розвитку теорії контролю досягнень студентів у їхньому фізичному вихованні та методики їхньої практичної реалізації у спеціальних медичних групах, які б відповідали сучасним науковим уявленням, обумовлених реорганізацією освіти в Україні, актуалізує проблему системного наукового дослідження теоретико-методичних основ контролю у спеціальних медичних групах, що здатні забезпечити ефективне вирішення завдань фізичного виховання студентів із відхиленнями у стані здоров'я.

Об'єкт дослідження – контроль у фізичному вихованні студентів закладів вищої освіти.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні основи та експериментальна методика системи тестового контролю у фізичному вихованні ст.

Мета дослідження полягає у експериментальному обґрунтуванні теоретико-методичних основ й методики системи контролю.

Завдання дослідження:

1. З'ясувати теоретико-методичні основи контролю у фізичному вихованні за літературними джерелами й, на їхній підставі, охарактеризувати детермінанти ефективності тестового контролю студентів спеціальних медичних груп.
2. Емпірично дослідити дієвість чинних тестових методик та систематизувати аспекти їхнього метрологічного забезпечення.
3. Окреслити структуру та зміст проблемного поля дослідження, виявити реорганізаційні засади тестового контролю у спеціальних медичних групах.
4. Експериментально обґрунтувати використання інноваційних засобів інформаційно-комунікаційних технологій у тестовому контролі у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної та спеціальної літератури; соціологічні методи дослідження (анкетне опитування, бесіда); педагогічні методи дослідження (педагогічний експеримент); методи математичної статистики.

Практичне значення одержаних результатів полягає у використанні теоретичних, практичних напрацювань і емпіричних результатів для удосконалення системи контролю у фізичному вихованні спеціальних медичних груп; розробленні організаційно-методичних засад її якісної реорганізації для внесення змін в організацію й проведення комплексного контролю у цих групах, а також у оцінюванні ефективності фізичного виховання загалом; у експериментальній перевірці структурно-функціональної моделі й методики тестового контролю студентів спеціальних медичних груп; застосування комплексної системи контролю дає змогу підвищити ефективність фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп. Також доречним буде використання отриманої інформації під час післядипломної освіти та підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський, 12 березня 2023 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в двох наукових публікаціях.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 74 сторінках, з яких 69 основного тексту, вона містить 6 рисунків та 4 таблиці. Дипломна робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку 51 використаного літературного джерела.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз даних наукової і методичної літератури та інтернету свідчить, що впродовж останніх десятиріч в Україні здійснюється активна робота на загальнодержавному рівні з розвитку системи спорту для всіх. Це підтверджено затвердженням та реалізацією різноманітних програм, спрямованих на популяризацію фізичної культури та спорту, залученням населення до занять руховою активністю. Зокрема, серед програм – Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту (2005–2016), Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року та інші. Сучасна система залучення населення до оздоровчої рухової активності характеризується використанням різноманітних засобів. Серед основних засобів залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю вбачаємо проведення спортивно- масових заходів.

Дослідження, присвячено узагальненню досвіду проведення спортивно- масових заходів як чинника залучення населення до занять руховою активністю, свідчать про важливість цього питання. Проте слід зазначити, що досліджені аспекти проблеми лише частково стосуються системи спорту для всіх. Зокрема, змагання розглядають як управлінський інструмент, частково вивчено питання виховного впливу спортивно-масових заходів на глядачів та спортсменів, систему спортивних змагань як чинник формування позитивного ставлення до фізичної культури та спорту.

2. Визначено пріоритетні види діяльності організацій системи спорту для всіх. Серед різних аспектів діяльності організацій системи спорту для всіх обсяг функцій, що стосуються проведення заходів фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямування, коливається в межах від 21,0 до 50,5 %. Також аналіз виявив певну нерівномірність представлення різних видів діяльності

у документах організаційного регламентування. Зокрема у планах діяльності ВЦФЗН «Спорт для всіх» за 2019–2022 рр. відсутні функції 05 – «робота з персоналом», 06 – «пропаганда і реклама» та 07 – «проведення фізкультурно-оздоровчої діяльності».

Установлено, що у заходах фізкультурно-оздоровчого та спортивно-оздоровчого спрямування беруть участь представники різних вікових груп. Так, до заходів фізкультурно-оздоровчого спрямування було залучено 65,0 % дітей і підлітків та 26,0 % осіб усіх вікових категорій, а у спортивно-оздоровчих заходах беруть участь переважно дорослі учасники (72,0 %) та люди похилого віку (19,0 %).

Визначено, що інформаційна підтримка, згідно зі звітами про діяльність організацій системи спорту для всіх, займає 54,0 % серед інших видів діяльності.

Аналіз основних видів інформаційної підтримки організацій системи спорту для всіх свідчить, що «Рубрика на радіо», «Сюжети на телебаченні», «Рубрика у газеті» та «Робота у соціальних мережах» займають по 21,0 % від загальної кількості, решта 16,0 % – «Афіші та борди».

3. Визначено, що найбільш впливовими причинами початку занять оздоровчою руховою активністю опитаних учасників (n=422) заходів («Тиждень доступного спорту», «Ярмарок спорту», змагання з гирьового спорту, змагання з настільного тенісу, фестиваль «Мама, тато, я – спортивна сім'я») є зміцнення здоров'я, підвищення рівня розвитку фізичних якостей, задоволення природної потреби у рухах. Проте слід зазначити, що ці причини мають різну значущість для різних вікових категорій респондентів. Так, для молодіжного та першого періоду зрілого віку на першому місці причина – підвищення рівня розвитку фізичних якостей (50,4 % та 58,6 %). Природна потреба в рухах є на першому місці у представників другого періоду зрілого віку (65,4 %). Серед причин, які зазначили учасники спортивно-масових заходів, що систематично не займаються оздоровчою руховою активністю, перше місце посіла «відсутність вільного часу».

Також результати опитування учасників спортивно-масових заходів дають підстави стверджувати, що відвідування спортивно-масового заходу позитивно

впливає на формування мотивації до занять руховою активністю. Так, переважна більшість учасників заходу (80,0 %) відповіла, що в них виникло бажання більше дізнатися про користь від занять оздоровчою руховою активністю.

4. Сформовано перелік чинників, що впливають на процес залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно-масові заходи. Чинники були поділені на чотири окремі блоки, що належать до внутрішнього чи зовнішнього середовищ діяльності організацій системи спорту для всіх.

За результатами експертного оцінювання ($0,918 < W < 1$) кожен чинник було зараховано до сильних або слабких сторін внутрішнього середовища, можливостей або загроз зовнішнього середовища діяльності організацій системи спорту для всіх.

5. Розроблено алгоритм залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю через спортивно-масові заходи системи спорту для всіх, який базується на трьох етапах проведення спортивно-масових заходів системи спорту для всіх (підготовчому, реалізаційному, підсумково-звітному); містить у структурі результати експертного оцінювання (чинники внутрішнього та зовнішнього середовища, що сприяють чи перешкоджають залученню населення до занять оздоровчою руховою активністю на кожному з етапів); передбачає можливість повторного проходження попереднього етапу алгоритму учасниками спортивно-масових заходів системи спорту для всіх задля підвищення ефективності залучення населення до занять оздоровчою руховою активністю; важливим елементом ефективної роботи є двосторонній зв'язок між суб'єктом та об'єктом процесу залучення до занять оздоровчою руховою активністю.

Практичне застосування розробленого алгоритму доцільно здійснювати з урахуванням умов кожної окремої організації системи спорту для всіх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисова О. В. Формування системи тенісу в Україні : автореф. дис. ... к-та наук з фіз. вих та спорту спец. 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт». Київ, 2019. 19 с.
2. Булатова М.М. Ігри XXIX Олімпіади. Пекін, 2008. Київ: Олімпійська література, 2008. 60 с.
3. Вагнер І. М. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного аналізу. Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. 2009. №4, С. 81-84.
4. Гуськов С. І. Організаційні і соціально-економічні основи розвитку професійного спорту в США на сучасному етапі. Київ: Київський державний університет фізичної культури. 1992. 45 с.
5. Денисова Л.В., Хмельницька І. В., Харченко Л. А. Виміри і методи математичної статистики у фізичній культурі та спорті. Навчальний посібник. Київ : Олімп. література, 2008. 127 с.
6. Долбишева Н. Г. «Загальні основи неолімпійського спорту» як нормативна дисципліна підготовки фахівців зі спорту. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків, 2012. №10, С. 20-24.
7. Долбишева Н. Г. Ієрархія управління неолімпійського спорту в Україні. Теорія і практика фізичного виховання. Київ. 2012. №1, С. 393-400.
8. Долбишева НГ. Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у Міжнародному спортивному русі. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький; 2012. 258 с.
9. Долбишева Н. Г. Неолімпійський спорт як соціальний інститут. Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків. 2015. №2, С. 70-73.
10. Долбишева Н. Г. Особливості тенденцій розвитку Всесвітніх ігор. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Київ. 2016. №3. С. 46-51.

11. Долбишева Н. Г. Спортизація неолімпійського спорту як соціокультурного явища. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014. №1(39). С. 33-36.
12. Долбишева Н. Г. Характеристика етапів розвитку Всесвітніх ігор як міжнародного спортивного заходу. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Вип. 12. Вінниця: Планер. 2011. С. 21-25.
13. Імас Є., Мічуда Ю. Тенденції розвитку сфери фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015. №2. С.142-149.
14. Імас Є. В., Борисова О. В., Когут І. О. Неолімпійський спорт: проблеми та перспективи розвитку. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. 2016. №3. С. 145-152.
15. Імас Є.В., Матвеев С. Ф., Борисова О. В., Когут І. О. Неолімпійський спорт : навч.-наочн. посібник для студ. вищих навч. закладів фіз. вих. і спорту. Київ: Олімпійська література, 2015. 202 с.
16. Когут І. О. Соціально-гуманістичні засади розвитку адаптивної фізичної культури в Україні (на матеріалі адаптивного спорту). Київ : НУФВСУ, 2015. 393 с.
17. Кропивницька Т., Войтова О., Краснянський К. Всесвітні ігри «Спортаккорд» у системі неолімпійського спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2014. №1. С. 156-161.
18. Леонов Я., Путятіна Г. Стратегічні перспективи розвитку неолімпійського спорту в Україні. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014. №5(43). С. 29-34.
19. Маринич В. Л., Прибильська Т. К. Світові ігри: стан та перспективи розвитку у світі. Спорт та сучасне суспільство: зб. наук. пр. 2013. С. 48-54.
20. Матвеев С. Ф., Борисова О. В., Когут І. О. Магістр: обличчям до науки (технологія підготовки магістерських робіт за спеціальністю «Спорт»): навч.-

наоч. посіб. для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. Львів: СПОЛОМ, 2015. 88 с.

21. Матвеев С.Ф., Кропивницька Т. А., Борисова О. В, Когут І. О., Данько Т. Г. Організаційні аспекти сучасного спорту : навчально-наочний посібник. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. 107 с.

22. Міжнародна хартія фізичного виховання та спорту. ЮНЕСКО. [Електронний ресурс] Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_350.

23. Мічуда Ю. П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування та розвитку. Київ: Олімпійська література, 2007. 216 с.

24. Мічуда Ю. П. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку. Київ: НУВСУ. 2008. 37 с.

25. Мокін Б. І., Мокін Б. О. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.

26. Офіційний сайт Всесвітніх ігор єдиноборств: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.worldcombatgames.com>

27. Офіційний сайт Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.worldmindgames.net>

28. Офіційний сайт Міжнародної асоціації SportAccord. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.sportaccord.com>

29. Офіційний сайт Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.theworldgames.org/>

30. Офіційний сайт Міжнародної асоціації інтелектуального спорту: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.imsaworld.com>

31. Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://dsmsu.gov.ua/index/ua>

32. Офіційний сайт Спортивного комітету України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://scu.org.ua>

33. Платонов В. Н., Булатова М. М., Бубка С. М. Олімпійський спорт. Київ: Олімпійська література. 2009. Т.2. 696 с.
34. Платонов В. Н., Булатова М. М., Бубка С. М. Олімпійський спорт. Київ: Олімпійська література. 2009. Т.1. 752 с.
35. Платонов В. М. Система підготовки спортсменів у олімпійському спорті. Загальна теорія та її практичні програми. Київ: Олімпійська література. 2015. 752 с.
36. Старостіна А., Каніщенко О. Суперечливі шляхи глобалізації. Економіка України. 2008. №5. С. 58-65.
37. The 7th World Games 2005 in Duisburg [http. \[Електронний ресурс\].](http://www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm) Режим доступу : [//www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm](http://www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm)
38. Томашевський В. В. Історія і тенденції розвитку сучасних Олімпійських ігор. Київ: НУФВСУ. 2012. 119 с.
39. Casini L. The making of a lex sportiva by the court of arbitration for sport. Lex Sportiva: What is Sports Law. TMC : Asser Press. 2012. P. 149-171.
40. Kambitsis C. Sports advertising in print media: the case of 2000 Olympic Games. Corporate Communications: An International Journal. 2012. №7(3). P. 155-161.
41. Rules of The World Games: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.theworldgames.org/the-iwga/governing-documents>
42. Smith A. C., Graetz B. R., Westerbeek H. M. Brand personality in a membership based organization. International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing. 2021. №11(3). P. 251-266.
43. SportAccord (Previously known as GAISF, the General Association of International Sports Federations). Statutes. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.sportaccord.com/en/about/index.php>
44. The 8th World Games in Kaohsiung: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.worldgames2009.tw/wg2009/eng/index.php>
45. The 9th World Games in Cali. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://worldgames2013.com.co/>

46. The Hague 1993 [Электронный ресурс]. International World Games Association. 1993. Режим доступа : <http://www.theworldgames.org/editions/The-Hague-NED-1993-8/summary>.
47. The International Olympic Committee. [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.olympic.org/ioc>
48. The International World Games Association. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.theworldgames.org/>
49. The Mind Sport of Memory 1991-2011. [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.worldmemorysportsCouncil.com/>
50. The World Games 2013 : Duisburg + Duesseldorf [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.theworldgames.org/news/news-of-the-world-games/393-the-world-games-2013--duisburg--duesseldorf>
51. Westerbeek H., Smith A., Emery P. Managing sport facilities and major events. Abingdon: Routledge. 2006. P. 23.